

Programele eGovernment și construirea societății informaționale în România¹

Dr. Vasile Baltac

Președinte, ATIC - Asociația pentru Tehnologiile Informației și Comunicații din România

INTRODUCERE

În cele ce urmează se prezintă câteva considerații privind rolul programelor de eGovernment în construirea unei societăți informaționale – societăți a cunoașterii în România. O parte din aceste considerații au fost pentru prima dată prezentate cu ocazia unei dezbateri FirstTuesday și reluate în ComputerWorld².

Ideea subliniată în continuare este că în ciuda dificultăților provocate de prăpastia digitală programele eGovernment pot avea un rol pozitiv important în diseminarea tehnologiilor informației în România.

Această comunicare se poate găsi și la <http://portal.softnet.ro/papers>

eGOVERNMENT – ÎNTRE MODĂ ȘI NECESITATE

Programele de eGovernment sunt la modă și sunt lansate cu multă publicitate în special în Europa și Asia.

Mai pragmatici și mai sus pe scara tehnologiilor avansate americanii vorbesc mai puțin și fac mai mult. Cetățenii, firmele, instituții ale statului obțin informații și gradat fac din ce în ce mai multe tranzacții cu statul prin Internet, principalul rezultat fiind creșterea încrederii în noile tehnologii și democratizarea în continuare a societății.

Orice analiză, chiar sumară, arată că gradul de dezvoltare a aplicațiilor de tip eGovernment depinde direct de disponibilitatea calculatoarelor și accesibilitatea la Internet. Nu întâmplător stadii avansate de eGovernment se întâlnesc în SUA, Canada, Marea Britanie și țările din nordul Europei, unde aproape toate familiile au calculator și Internet și probabil nu mai există firme sau organizații care să nu fie "conectate". Mai mult volumul uriaș de activitate ale unor instituții guvernamentale face obligatorii soluțiile de eProcurement. Cu sute de mii de comenzi zilnic și milioane de oferte, recurgerea la Internet a devenit o chestiune de vitală actualitate.

eGOVERNMENT ȘI DIGITAL DIVIDE

România ca și alte țări din Europa de sud-est este confruntată cu fenomenul cunoscut sub numele de prăpastie digitală sau Digital Divide.

Există fără îndoială semne încurajatoare privind impactul noii economii: dinamica ieșită din comun a pătrunderii telefoniei mobile cu un CAGR de 207% cel mai mare din Europa, cu o creștere de a pieței calculatoarelor personale de 22% anual, cu o spectaculoasă creștere a numărului de hosturi Internet de 100% în septembrie 2001 față de ianuarie 2000. Crește rapid și numărul de carduri bancare și numărul de situri web, inclusiv cele cu facilități de comerț electronic.

Cu toate acestea numai 4-5% din populație are acces la Internet, dotarea cu calculatoare este încă extrem de redusă cu 37 persoane la un calculator față de media europeană de 6,8 persoane, numai 30-40% din firme sunt dotate cu PC-uri și chiar mai puține sunt conectate la Internet. Pentru o firmă din România un calculator de tip PC echivalează cu 970 de ore de manoperă calculat pe bază de costuri salariale, în timp ce în Uniunea Europeană numai cu 64 ore³.

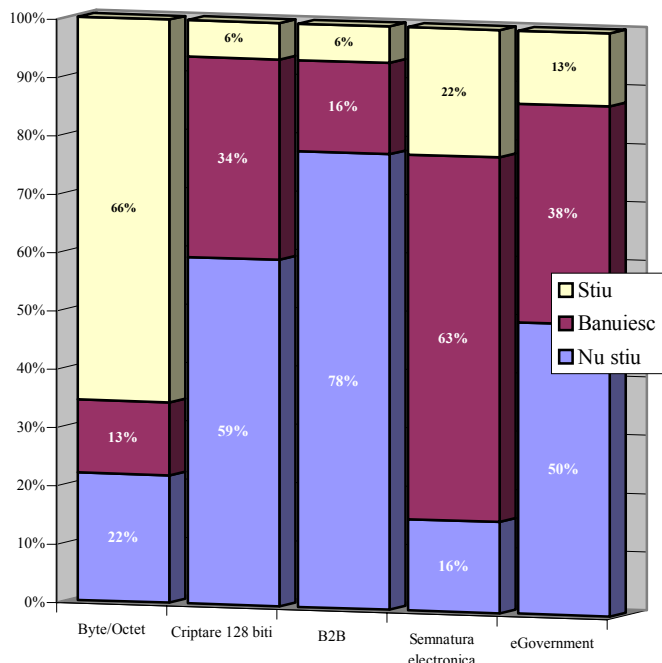
¹ Comunicare prezentată la cea de a 6-a Conferință Internațională privind Tehnologiile Informației și Comunicațiilor în Administrația Publică, ICPTA '01, ICI, Sinaia 28-31 octombrie 2001

² Vasile Baltac, eGovernment între modă și necesitate, ComputerWorld Romania, No. 14 August 2001

³ Vasile Baltac, eBusiness as Opportunity to Bridge Digital Divide, 2nd Conference on Digital Economy Development in Romania and South East Europe, Bucharest, October 4-5, 2001 organized by UN Economic Commission for Europe, <http://portal.softnet.ro/papers>

Disponibilitatea tehnologiilor informatice și accesul la Internet rămân deci factori principali ai reducerii acestui decalaj. Dar nu sunt singurii. Dacă analfabetismul clasic este în România undeva pe la 3% conform statisticilor, analfabetismul informatic poate fi evaluat la 80-84%. Și din păcate, acesta este la fel de ridicat și în rândul managerilor și a factorilor de decizie.

Un sondaj întreprins de autor recent a constatat în a întreba un număr de persoane dacă știu bine ce reprezintă anumite noțiuni sau sintagme specifice societății informaționale, de altfel larg vehiculate în mass-media în ultimii ani. Eșantionul nu este chiar reprezentativ pentru situația

absolvenților de facultate din România, fiind vorba de persoane în general tinere de 25-40 ani cu dorință declarată de a se perfecționa post-universitar, deci peste media națională ca pregătire. Cu toate acestea 22% nu știu și 13% numai bănuiesc ce este un byte/octet, numai 6% știu ce este B2B sau criptarea pe 128 biți. Cu toată mediatizarea legii semnăturii electronice numai 22% au declarat că știu despre ce este vorba, restul nu știu sau numai bănuiesc că știu. În graficul următor se detaliază răspunsurile la numai câteva dintre întrebările apreciate semnificative pentru subiectul abordat privind eGovernment. Răspunsurile pot fi considerate ca dând o imagine mult peste media națională și datorită faptului că din eșantionul respectiv 8% sunt absolvenți ai unor facultăți de calculatoare și 87% accesează curent Internet.

La slaba dotare și accesibilitate Internet și la lipsa de instruire în folosirea tehnologiilor informației se mai adaugă și unele probleme de mentalități la nivel managerial care se manifestă prin ignorarea până la respingere a noilor tehnologii. Mentalitățile acestea sunt generate în cea mai mare măsură, de

asemenea, de lipsa de instruire în utilizarea noilor tehnologii.

Să mai adăugăm greutatea de implementare a unor proiecte naționale, în principal din lipsă de utilizatori care să accepte tehnologiile informatice cu toată tendința evidentă de simplificare a interfeței lor cu omul. În fond, reflectarea tot a unor forme de lipsă de instruire.

EGOVERNMENT – ȘANSĂ SAU PERICOL?

Se poate pune întrebarea dacă programele de eGovernment au șanse reale de realizare în țările care au probleme serioase de tipul Digital Divide sau pot reprezenta un pericol de risipire de resurse prin atacarea lor prea timpurie.

Concluzia pare a fi deci cea pesimistă de a lăsa eGovernment pentru mai târziu când societatea românească va mai evolua. Un exemplu recent cu totul remarcabil de pozitiv, prelucrarea prin Internet a admiterii în licee, cu un sit www.admiterea2001.ro care a atras 1 milion de accese în câteva zile a arătat prin reacția slabă în mass-media, că societatea este tentată să dea vina pe tehnologii și nu pe amintita lipsa de instruire a utilizatorilor acestora.

Și totuși părerea autorului acestor rânduri nu este amânarea programelor eGovernment. Programele de eGovernment pot avea un rol major dacă fac servicii cetățeanului și promovează democratizarea în societate. Se vorbește de eDemocrația adusă de integrarea Internet în procesul de guvernare. Inițiativele de eDemocrație pot aduce o abordare mai coerentă procesului de construire a eGovernment și crește încrederea cetățeanului în guvernarea electronică, deci un succes mai rapid al acesteia.

Dotarea și accesul la Internet pot crește rapid, fiind o chestiune de alocare de resurse. Utilizarea lor depinde și de educație și de schimbarea mentalităților. Aplicațiile de eGovernment pot avea un rol determinant în schimbarea mentalităților.

Un sistem eficient de informare și testare a reacției publice la acțiunile guvernamentale poate îmbunătăți major actul de guvernare. Un eProcurement eficient și transparent va crește încrederea în Internet și dorința de a-l folosi. Un sistem de plată a impozitelor simplu de utilizat va face multe firme și chiar cetățeni să dorească să utilizeze tehnologiile informației în loc să se confrunte cu pierderea actuală de energie și timp. Și exemple se mai pot da.

Ideea este că este important să se abordeze încă de pe acum aplicații de eGovernment, dar stabilindu-se priorități pe criteriul maximizării acceptării lor, a impactului în societate și a rolului lor ca instrument de educație.

Asociațiile profesionale se pot implica mai mult în formarea și instruirea profesională a celor ce ar trebui să folosească intens tehnologiile informației.

ATIC - Asociația pentru Tehnologiile Informației și Comunicații din România are astfel de planuri.

eGovernment ICPTA 01.doc